

Bartłomiej Sokołowski

Muzeum Niepodległości w Warszawie

Kwintesencja piękna

Ludzkość od pokoleń ma różnorodne wyobrażenia na temat naturalnego wdzięku. Święty Tomasz z Akwinu uważał, iż: „Piękne są rzeczy, które podobają się, gdy się je ogląda, a piękno zależy od doskonałości, proporcji i blasku”. Samo piękno można dostrzec zarówno w aspektach życia codziennego, jak też w formach artystycznych.

Tadeusz Rolke – jeden z najwybitniejszych współczesnych fotografików, prekursor fotografii reportażowej, współpracujący m.in. z czasopismami „Świat Młodych”, „Stolica”, „Przekrój”, „Stern”, „Die Zeit” oraz „Der Spiegel”, przedstawia w poszczególnych swoich cyklach fotograficznych intymne aspekty kobiecości.

W 2019 roku Rolke stworzył zapis fotograficzny *Rolke w kolorze*, obrazujący kobiece piękno w różnych odsłonach. Tytułowy kolor, czyli kolorowe fotografie, nie są efektem zbyt często stosowanym przez mistrza. Fotograf, zachowując artystyczną estetykę, przedstawił sylwetki kilkunastu kobiet pozujących w zróżnicowanych pozycjach. Dzieło Tadeusza Rolkego tworzy pięć rozdziałów: *Dotyk*, *Pola*, *Opera Duża*, *Sezon na Sopot*, *Pokoje umeblowane*. Każdy z nich jest cyklem fotograficznym stworzonym w różnych przedziałach czasowych w latach 1983–2019.

Pierwszą kolekcją, ukazaną w *kolorze*, jest seria *Dotyk*, zrealizowana w latach 1983–1989. Artysta, inspirowany własnymi odczuciami, dokonał próby wizualizacji blasku i czułości dotyku. Fotografie ukazują nagie ciała kobiet pomalowane farbą. Przeważają ciemne barwy. Rolke zastanawiał się podczas fotografowania jednej z nich, w jaki sposób pozostawić ślad dotyku drugiej osoby na jej skórze. Poprosił Monikę Małkowską, aby nałożyła ciemną farbę na dłoń, a następnie odcisnęła swoją rękę na barku pozującej modelki. Wydarzenie zapoczątkowało powstanie

projektu pt. *Ślady*. Dopiero później nazwa cyklu fotograficznego została zmieniona przez twórcę na *Dotyk*. Modelki są ukazane na czarnym tle, wyłaniają się z ciemności. Ujęcie postaci w taki sposób pozwala skupić się na uchwyconych fragmentach kobiecego ciała oraz na śladach tytułowego dotyku, pozostawionych przez drugą osobę. Rolke ukazując pomalowane modelki, przedstawia obiorcom kwintesencję piękna.

Następnym projektem artysty, datowanym na lata 2009–2010, jest cykl *Pola*. Zbiór fotografii, zapisany w albumie jako drugi rozdział, przedstawia sylwetkę artystki wizualnej Poli Dwurnik. Tadeusz Rolke i Robert Jarosz, podczas odwiedzin atelier pani Dwurnik w Berlinie, wykonali działania analogiczne go tych, które towarzyszyły sesji zdjęciowej z Korą Jackowską. Do wspomnianego wyżej zdarzenia doszło w 1983 roku w warszawskiej pracowni Edwarda Dwurnika. Podczas spotkania z artystką, Rolke wraz ze swoim przyjacielem, zaaranżowali tajemnicze i nieprzewidywalne dla odbiorcy sytuacje.

Cykl *Pola* został stworzony w dwóch pracowniach artystki, mieszczących się w Warszawie i w Berlinie. Pani Dwurnik pozuje na tle swoich prac artystycznych, w różnych konfiguracjach. Efekt całego cyklu jest ciekawy i intrygujący. Zagadkowość fotografii wymusza na odbiorcy spojrzenie na całość projektu w szerszym spectrum. Czytelnik w odbiorze drugiego rozdziału albumu *Rolke w kolorze* nie może ograniczać się tylko do walorów estetycznych, zmuszony zostaje także do interpretacji dzieła.

Tytuł trzeciego rozdziału – *Opera Duża* – związany jest z cyklem *Teatr Wielki – Opera Narodowa*, powstałym w Warszawie w 2016 roku. Tadeusz Rolke został poproszony o sfotografowanie przestrzeni Teatru Wielkiego. Fotografie miały być elementem serii przeznaczony do kalendarza. Podczas przygotowań do zrealizowania projektu, artysta eksplorował powierzchnię Teatru Wielkiego. Stwierdził, że w ujęciach ukazujących pomieszczenia powinny znaleźć się tancerki z zespołu baletowego. Na fotografiach z omawianego cyklu przedstawione są Anna Czeszejko i Paulina Jurkowska. Tadeusz Rolke dobierał scenerię fotografii wedle własnej wizji artystycznej i utrwał artystki w różnych miejscach warszawskiej Opery Narodowej. Stworzony przez niego projekt jest w istocie fotograficznym esejem, który poprzez indywidualne podejście tancerek do scenariusza sekwencji, ukazuje odbiorcom pomieszczenia Opery Narodowej w innym, niecodziennym świetle. Także na tych zdjęciach artysta uwiecznił odsłonięte ciało kobiece. Sylwetki pań na tle scenografii Opery Narodowej, są wyrazem artystycznej ekspresji, która zmienia pogląd widza na wnętrze tej placówki kultury.

Czwarty rozdział albumu fotograficznego Tadeusza Rolkego zatytułowany jest *Sezon na Sopot*. Ukazany został w nim cykl pt. *Sopot*, zrealizowany w 2017 roku. Artysta, wraz z asystentką Jolantą Byliniak, w przestrzeni Państwowej Galerii Sztuki, Hotelu Sofitel Grand oraz Klubu SPATiF sfotografował tancerki tańca nowoczesnego: Tatianę Kamieniecką, Annę Stellers oraz Ulę Zerek. Rolke poprzez te zdjęcia, wprowadza widza po ciekawych miejscach Sopotu. Kobiety, przedstawione w ujęciach tej sesji, kreatywnie realizują założenia fotografa, wyrażają swoje emocje, a figury taneczne, ukazane w cyklu, pokazują też sztukę i zmysł fotograficzny Tadeusza Rolkego.

Ostatnim rozdziałem albumu, najobszerniejszym, jeśli brać pod uwagę liczbę reprodukowanych zdjęć, jest cykl *Pokoje umeblowane*. Artysta, przygotowując materiał, wiedział, iż jeden z tematów, które chce poruszyć w swoim dziele, będzie dotyczył kobiet odczuwających pewien dyskomfort. Swoboda ruchów modelek została tutaj ograniczona. Zapis fotograficzny tej sekwencji, stworzony w roku 2019, przedstawia Marię Konieczną, Małgorzatę Kowalską, Alicję Napiórkowską, Tamarę Pieńko oraz Justynę Siekierko w niewygodnych i trudnych pozach wśród mebli. Tytułowe *Pokoje*, są miejscami nieoczywistymi. Patrząc na fotografie tego cyklu, odnajdujemy w nich: zmysłowość, tajemniczość, naturalne piękno kobiece oraz wyrazistość postaci, umiejscowionych w umeblowanych pomieszczeniach. W piątym rozdziale albumu fotograficznego *Rolke w kolorze* natykamy się na zdjęcia, które są reminiscencją spektakli Tadeusza Kantora. Refleksji dotyczących widowisk słynnego twórcy happeningów, dostarczają odbiorcy ciekawe zestawienia z odtworzenia poszczególnych scen.

Artysta Tadeusz Rolke poprzez fotografie niewątpliwie dokumentuje walory kobiecego piękna. Przedstawia w swoich pracach kwintesencję urody oraz wdzięku. Głównym elementem, stanowiącym o niezaprzeczalnym kunszcie jego pracy artysty fotografii, jest mowa ciała. Efekt każdorazowego wyrażania poetyckiej ekspresji został zapisany na ponad stu fotografiach. Te ukazane w albumie, pozwalają odbiorcy dostrzec naturalny urok w różnych ujęciach. Aspekt zmysłowości, występujący w pracach Tadeusza Rolkego, jest dowodem na to, że piękno niejedno ma imię.

Bartłomiej Sokółowski